

Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w Polsce w 2018 roku

Autorzy opracowania:
Anna Zielińska
Maria Dąbrowska-Loranc
Kamil Kresowski

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Streszczenie.....	3
2. Metodologia	4
3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 3 wybranych województwach.....	7
4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w poszczególnych województwach.....	13
5. Podsumowanie.....	15

1. Streszczenie

W 2018 roku w 3 województwach, w 14 punktach pomiarowych przeprowadzono badania mające na celu między innymi zebranie danych o stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych

Badania wykonano metodą obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w dużych miastach. Ogółem zebrano dane o 967 dzieciach w wieku 0-12 lat.

Dla samochodów osobowych uzyskano następujące wyniki:

- /// **Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w 2018 roku wyniósł 95%.**
- /// **Wraz z wiekiem dzieci spada odsetek stosowania urządzeń zabezpieczających.** Był on najwyższy w grupie dzieci w wieku do 3 lat i wyniósł 98%, wśród dzieci w wieku 4-7 lat – 96% i w grupie dużych dzieci w wieku 8-12 lat – 94%.
- /// Z analizy zebranych danych wynika, że **jest niewielka dwuprocentowa różnica w stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych ze względu na miejsce w pojeździe.** Na przednim siedzeniu 94% dzieci było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających, a na tylnym – 96%.
- /// **Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci, na drogach różnej kategorii nie różni się i wynosi 93%. W miastach wojewódzkich w urządzeniach zabezpieczających jest przewożonych 97% dzieci.**
- /// **Urządzenia zabezpieczające dzieci są częściej stosowane na drogach w obszarach niezabudowanych,** na których 98% badanych było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających. Na drogach w obszarze zabudowanym wskaźnik ten wyniósł 95%.
- /// Badania zostały przeprowadzone w 3 województwach. Analiza danych dla województw wykazała, że **najczęściej urządzenia zabezpieczające dzieci były stosowane w województwie dolnośląskim (98%). W województwie śląskim przewożonych w urządzeniach zabezpieczających było 96% dzieci a w województwie kujawsko-pomorskim 93%.**
- /// **Badania zostały przeprowadzone w 3 dużych miastach, w których zbadano 488 dzieci.** W miastach tych zarejestrowano bardzo wysoki poziom stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci do 12 roku życia. W Bydgoszczy wyniósł on 98%, w Katowicach i Wrocławiu po 97%.
- /// **Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w zbadanych miastach w stosunku do 2015 roku wzrósł o 2%** (z 95% do 97%). We Wrocławiu wskaźnik wzrósł o 1% w stosunku do 2015 roku. W Bydgoszczy oraz Katowicach wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci pozostał na tym samym, dość wysokim poziomie w stosunku do 2015 roku (w Bydgoszczy 98%, a Katowicach 97%).

2. Metodologia

Badania dotyczące zachowań uczestników ruchu, w tym badania dotyczące stosowania w samochodach osobowych urządzeń zabezpieczających dzieci¹ w 2018 roku zostały przeprowadzone w okresie maj - listopad.

Pomiary zrealizowano w 3 województwach, w 14 punktach pomiarowych.

W celu zebrania danych zastosowano metodę obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w miastach wojewódzkich.

Punkty pomiarowe były zlokalizowane w rejonach skrzyżowań z sygnalizacją świetlną lub rond, czyli tam gdzie kierowcy znacznie redukowali prędkość oraz z dala od posterunków policji i w sposób nie sugerujący badanym, że są obserwowani.

W każdym punkcie pomiary prowadzono w dni powszednie, w dobrych warunkach atmosferycznych, w porze dziennej, przez minimum 2 godziny. W jednym punkcie obserwacyjnym dane były zbierane przez 1 do 2 specjalnie przeszkolonych obserwatorów.

Do rejestracji wyników obserwacji stosowano dedykowaną aplikację na urządzenia mobilne umożliwiającą zapisywanie, segregowanie i wysyłanie zgromadzonych danych na serwer bezpośrednio po zakończeniu pomiarów. Aplikacja nie rejestrowała danych niepełnych.

Rejestracji podlegały następujące parametry:

- /// typ pojazdu: samochód osobowy, samochód ciężarowy, samochód dostawczy,
- /// rodzaj uczestnika ruchu: pasażer z przodu, pasażer z tyłu,
- /// wiek uczestnika ruchu: dzieci małe (0-3 lata), dzieci średnie (4-7 lat), dzieci duże (8-12 lat).

¹ Zgodnie z obowiązującymi przepisami (ustawa Prawo o ruchu drogowym):

Art. 39. 1. Kierujący pojazdem samochodowym oraz osoba przewożona takim pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z tych pasów podczas jazdy, z zastrzeżeniem ust. 3, 3b i 3c.[...]

3. W pojeździe kategorii M1, N1, N2 i N3, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, wyposażonym w pasy bezpieczeństwa lub urządzenia przytrzymujące dla dzieci, **dziecko mające mniej niż 150 cm wzrostu jest przewożone**, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 3b, **w foteliku bezpieczeństwa dla dziecka lub innym urządzeniu przytrzymującym dla dzieci, zgodnym z:**

1) masą i wzrostem dziecka oraz

2) właściwymi warunkami technicznymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej lub w regulaminach EKG ONZ dotyczących urządzeń przytrzymujących dla dzieci w pojeździe.

3a. Foteliki bezpieczeństwa dla dziecka oraz inne urządzenia przytrzymujące dla dzieci są instalowane w pojeździe, zgodnie z zaleceniami producenta urządzenia, wskazującymi, w jaki sposób urządzenie może być bezpiecznie stosowane.

3b. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1, N2, N2 i N3 o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, dziecka mającego co najmniej 135 cm wzrostu przytrzymwanego za pomocą pasów bezpieczeństwa w przypadkach, kiedy ze względu na masę i wzrost dziecka nie jest możliwe zapewnienie fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci zgodnego z warunkami, o których mowa w ust. 3.

3c. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1 i N1, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, trzeciego dziecka w wieku co najmniej 3 lat, przytrzymwanego za pomocą pasów bezpieczeństwa, w przypadku gdy dwoje dzieci jest przewożonych w fotelikach bezpieczeństwa dla dziecka lub innych urządzeniach przytrzymujących dla dzieci, zainstalowanych na tylnych siedzeniach pojazdu i nie ma możliwości zainstalowania trzeciego fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci.

3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 3 wybranych województwach

3.1 Wskaźniki stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych

W badaniach przeprowadzonych w 2018 roku zebrano dane o 967 dzieciach w wieku 0-12 lat, przewożonych w samochodach osobowych, w tym:

- /// 27% zarejestrowanych dzieci przewożono na przednim siedzeniu,
- /// 73% zarejestrowanych dzieci przewożono na tylnym siedzeniu.

W samochodach osobowych 95% zbadanych, było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających (foteliki, podwyższenia), w tym:

/// w podziale ze względu na miejsce w pojeździe:

- na przednim siedzeniu – 94%,
- na tylnym siedzeniu – 96%,

/// w podziale ze względu na wiek:

- wśród dzieci małych (0-3 lata) – 98%,
- wśród dzieci średnich (4-7 lat) – 96%,
- wśród dzieci dużych (8-12 lat) – 94%,

/// w podziale na rodzaj drogi:

- na drogach krajowych – 94%,
- na drogach wojewódzkich – 93%,
- na drogach powiatowych – 93%,
- w miastach wojewódzkich – 97%,

/// w podziale na obszar:

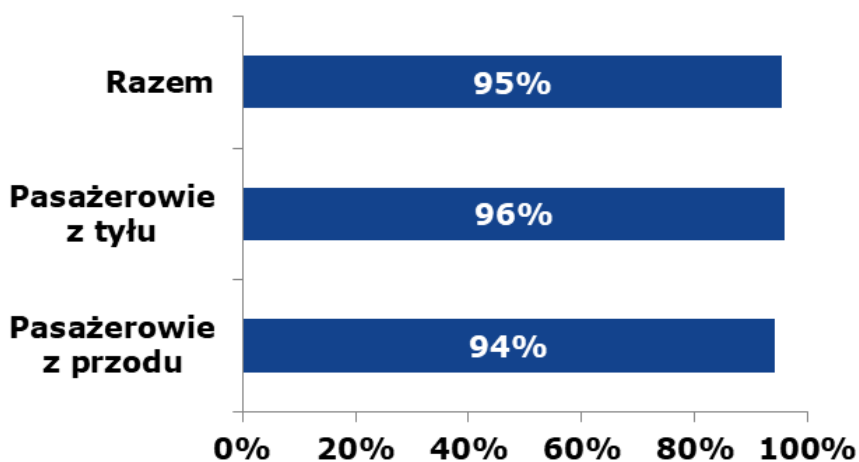
- w obszarze zabudowanym – 94%,
- w obszarze niezabudowanym – 98%.

Poniżej w tabelach i na wykresach przedstawiono szczegółowe wyniki:

Tab.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2018 roku

Miejsce w pojeździe	Ogółem zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Pasażerowie z przodu	259	244	94%
Pasażerowie z tyłu	708	679	96%
Razem	967	923	95%

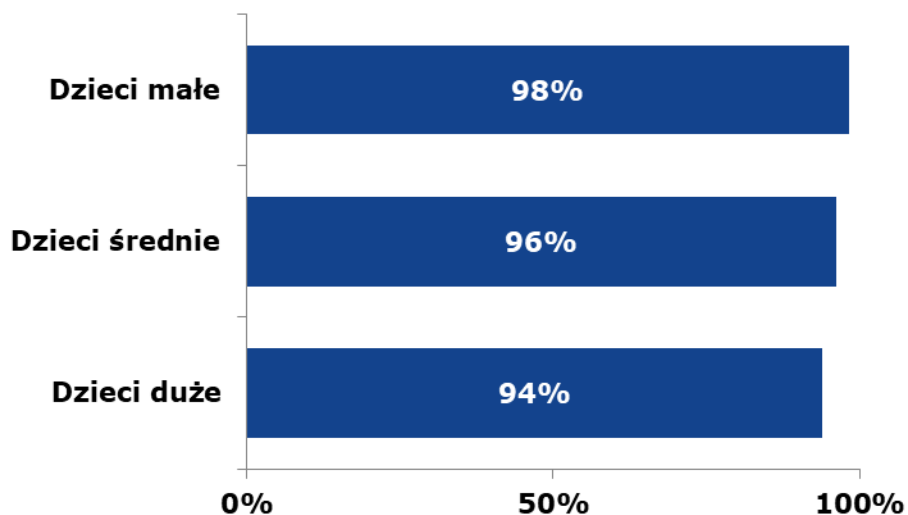
Rys.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2018 roku

Tab.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2018 roku

Wiek	Liczba zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Dzieci małe (0-3)	114	112	98%
Dzieci średnie w (4-7)	482	463	96%
Dzieci duże (8-12)	371	348	94%
Razem	967	923	95%

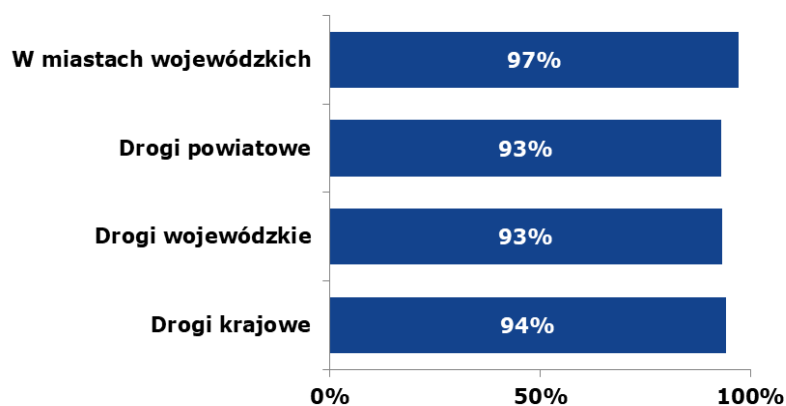
Rys.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2018 roku

Tab.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2018 roku

Kategoria drogi	Ogółem zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Drogi krajowe	273	257	94%
Drogi wojewódzkie	134	125	93%
Drogi powiatowe	72	67	93%
W miastach wojewódzkich	488	474	97%
Razem	967	923	95%

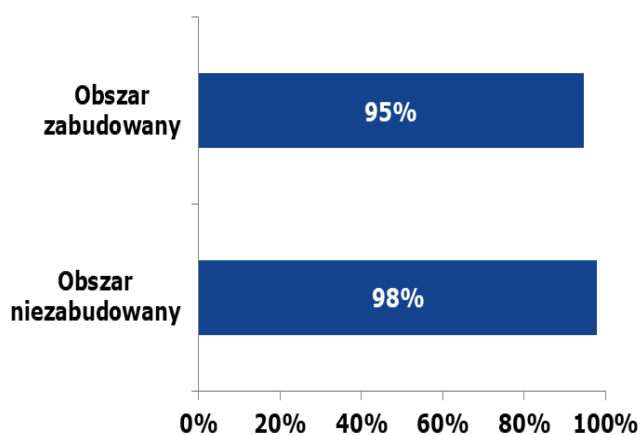
Rys.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2018 roku

Tab.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2018 roku

Obszar	Ogółem zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Obszar zabudowany	719	680	95%
Obszar niezabudowany	248	243	98%
Razem	967	923	95%

Rys.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2018 roku

3.2 Zmiany czasowe

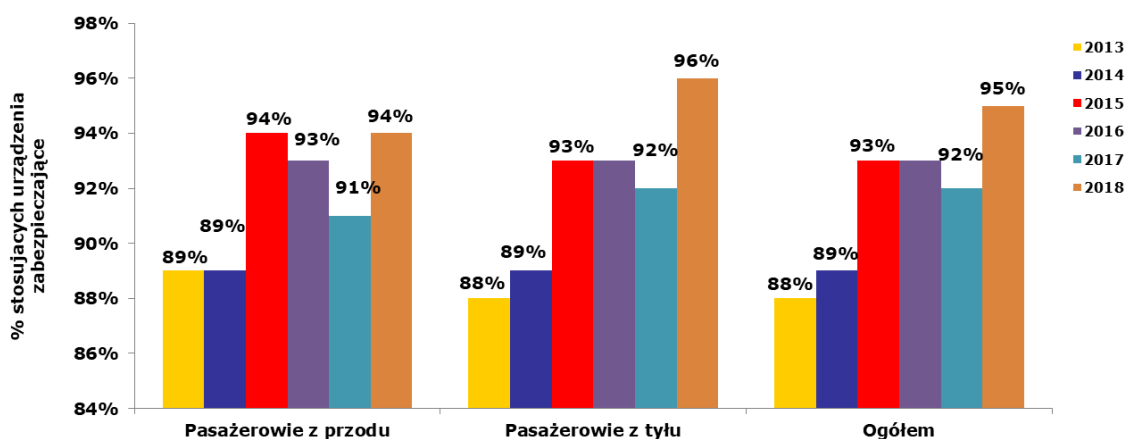
Poniżej przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych w latach 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 i 2018 (w 2016 roku na przykładzie trzech województw: lubelskiego, mazowieckiego, wielkopolskiego, w roku 2017 na przykładzie trzech województw: świętokrzyskiego, pomorskiego i łódzkiego, a w roku 2018 na przykładzie trzech województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego i śląskiego).

Porównanie badań ogólnopolskich przeprowadzonych w latach 2014 – 2018 wskazuje na korzystne zmiany. Ogólny wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych wzrósł w ciągu czterech lat o 7% i wynosi 95%. W 2018 roku po pewnej stagnacji, a nawet lekkim spadku nastąpiło polepszenie wyników i wzrost stosowania aż o 3% w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost dotyczy zarówno przewożenia dzieci na przednich jak i na tylnych siedzeniach. Od lat procent dzieci prawidłowo przewożonych na przednich i na tylnych siedzeniach nie różni się znacznie w poszczególnych latach i wynosi ponad 90% co jest bardzo dobrym wynikiem.

Tab.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

Miejsce w pojeździe	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2017 / 2018
Pasażerowie z przodu	89%	89%	94%	93%	91%	94%	3%
Pasażerowie z tyłu	88%	89%	93%	93%	92%	96%	4%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	3%

Rys.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w poszczególnych grupach wiekowych wykazuje tendencję wzrostową. Od lat dzieci najmłodsze od 0 do 3 lat są najczęściej przewożone prawidłowo, a dzieci najstarsze (8-12 lat) trochę rzadziej. Jednak w roku 2018 zaobserwowano wzrost stosowania fotelików we wszystkich grupach wiekowych, ale największy w grupie dzieci najstarszych (3%). Dzieci najmłodsze są przewożone prawidłowo blisko w 100%. Jest to bardzo pozytywny wynik stawiający Polskę bardzo wysoko wśród krajów Europy.

Tab.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na wiek – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

Wiek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2017 / 2018
Dzieci małe (0-3)	92%	95%	99%	99%	98%	98%	0%
Dzieci średnie (4-7)	85%	92%	94%	92%	94%	96%	2%
Dzieci duże (8-12)	87%	86%	90%	92%	88%	94%	6%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	3%

Dzieci od lat najczęściej prawidłowo przewożone są w urządzeniach zabezpieczających w dużych miastach. Tutaj też można było zaobserwować wzrost w stosunku do roku poprzedniego aż o 3%.

Tab.3.2.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorie drogi – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

Kategoria drogi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2017 / 2018
Drogi krajowe	93%	88%	89%	91%	87%	94%	7%
Drogi wojewódzkie	87%	82%	93%	95%	98%	93%	-5%
Drogi powiatowe	75%	80%	87%	92%	89%	93%	4%
Miasta wojewódzkie	90%	94%	95%	94%	94%	97%	3%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	3%

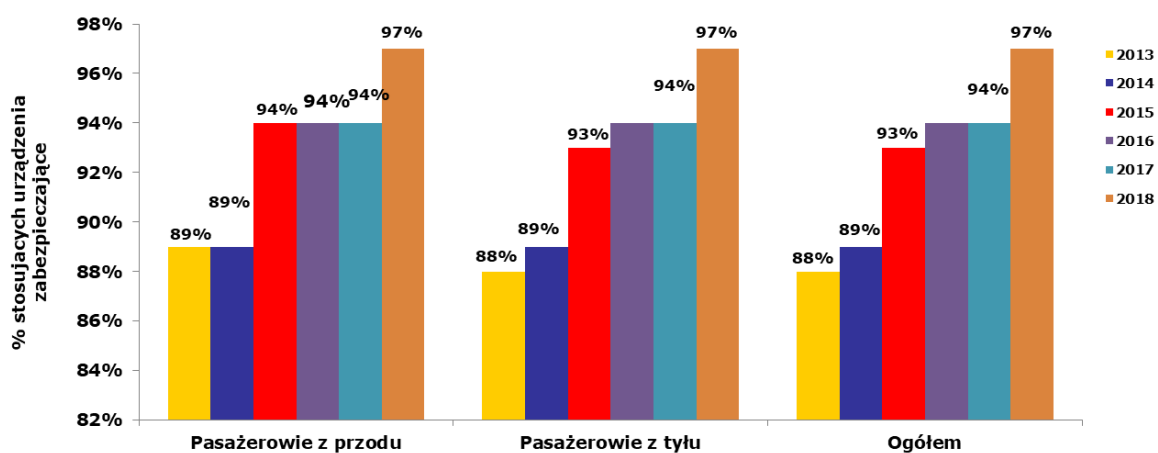
W 2018 roku w dużych miastach zaobserwowano wzrost stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych osiągając bardzo pozytywny wynik na poziomie 97%. Spadek zaobserwowano tylko w skali dróg wojewódzkich. Jednak bardzo wysoki wynik zarejestrowany w roku poprzednim stawia te drogi na poziomie porównywalnym z drogami powiatowymi i krajowymi.

Od lat największą troskę o prawidłowe przewożenie dzieci w urządzeniach zabezpieczających wykazują mieszkańcy dużych miastach. Prawidłowo przewożone są dzieci zarówno na przednich jak i na tylnych siedzeniach.

Tab.3.2.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2006, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

Rok	Pasażerowie z przodu	Pasażerowie z tyłu	Ogółem	Zmiana ogółem
2006	88%	85%	86%	-
2008	90%	85%	87%	+1%
2013	93%	88%	90%	+3%
2014	94%	94%	94%	+4%
2015	96%	95%	95%	+1%
2016	94%	94%	94%	-1%
2017	94%	94%	94%	-
2018	97%	97%	97%	7%

Rys.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2006, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w poszczególnych województwach

W rozdziale przedstawiono charakterystykę zmian czasowych dotyczącą stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych w trzech województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim i śląskim.

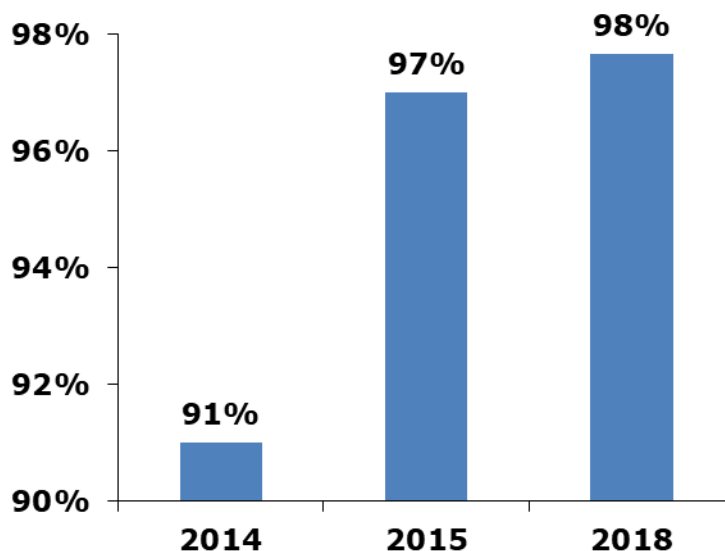
Dla województw przedstawiono zmiany czasowe dla lat 2014, 2015 i 2018.

DOLNOŚLĄSKIE

W województwie dolnośląskim w 2018 roku zbadano 384 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 375 dzieci (98%). W stolicy województwa – Wrocławiu, zaobserwowano 250 dzieci z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 242 dzieci (97%). W latach 2014 – 2018 w województwie dolnośląskim zaobserwowano aż 7% wzrost prawidłowego przewożenia dzieci w samochodach osobowych. Województwo to należało zawsze do najlepszych województw w tej kategorii.

dolnośląskie

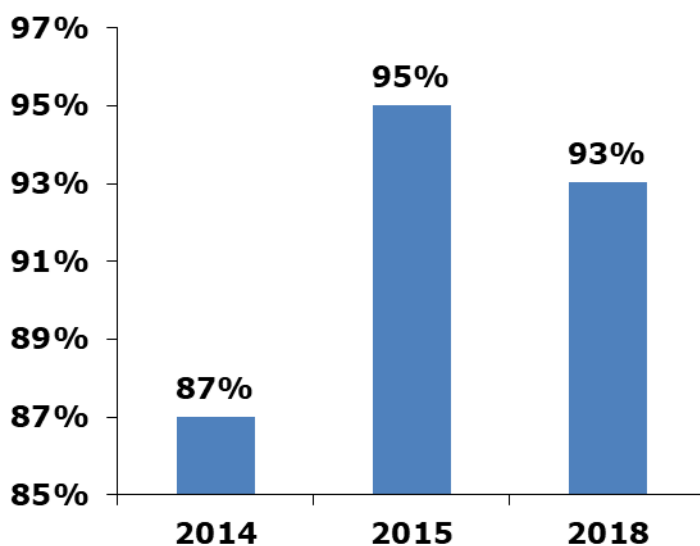
KUJAWSKO-POMORSKIE

W województwie kujawsko-pomorskim w 2018 r. zbadano 417 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 388 dzieci (93%). W stolicy województwa – Bydgoszczy, zbadano 147 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 144 dzieci (98%).

W roku 2018 zaobserwowano niestety spadek procentowy prawidłowo przewożonych dzieci w tym województwie. Dotyczy to jednak głównie dróg poza stolicą. W Bydgoszczy poziom przewożenia dzieci jest na bardzo wysokim poziomie i wynosi 98%. Województwo kujawsko-pomorskie utrzymywało się zawsze na średnim poziomie w skali kraju jeśli chodzi o sposób zabezpieczenia dzieci w urządzeniach do przewozu w pojazdach osobowych.

kujawsko-pomorskie

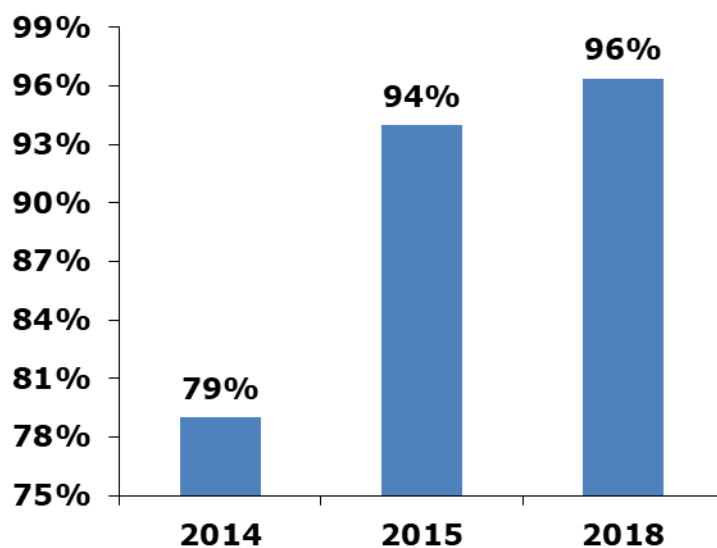

ŚLĄSKIE

W województwie śląskim w 2018 r. zbadano 166 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 160 dzieci (96%). W stolicy województwa – Katowicach, zbadano 91 dzieci z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 88 dzieci (97%). W województwie śląskim nastąpił największy wzrost w okresie ostatnich 5 lat - aż o 17%. W Katowicach dzieci są przewożone prawidłowo od lat. W 2015 roku wskaźnik ten wyniósł aż 100%.

śląskie

5. Podsumowanie

Badania stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem, zwanych potocznie fotelikami, są prowadzone w Polsce cyklicznie od 2003 roku. W 2018 roku były prowadzone przez Instytut Transportu Samochodowego w wybranych trzech województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim i śląskim. Ogółem zebrano dane o 967 dzieciach w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych.

Wyniki przeprowadzonych pomiarów wskazują na stopniowy wzrost stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych (93% prawidłowo przewożonych dzieci zarówno w roku 2015 jak i 2016, 92% prawidłowo przewożonych dzieci w 2017 roku i aż 95% w 2018 roku). Potwierdza to skuteczność podejmowanych działań, w szczególności edukacyjnych oraz kampanii informacyjno-promocyjnych (np. w postaci spotów telewizyjnych i radiowych, reklam na billboardach i in.), intensyfikacji nadzoru oraz wskazują na potrzebę ich kontynuowania, szczególnie w zakresie kształtowania wśród dzieci i dorosłych poczucia, że stosowanie pasów i fotelików jest ważne, bez względu na długość i czas podróży i że są one skuteczne jeśli się je stosuje w sposób prawidłowy.

Uzyskany wynik 95% stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem plasuje Polskę na dobrej pozycji w rankingach międzynarodowych.

Stosowanie fotelików ze względu na grupy wiekowe jest zróżnicowane i dlatego należy wzmocnić działania dotyczące szczególnie najstarszej grupy dzieci, a więc w wieku 8-12 lat (stosowanie fotelików przez dzieci najstarsze wyniosło 94%, a przez dzieci najmłodsze w wieku 0-3 – 98%). Warto tutaj podkreślić zaobserwowany w 2018 roku wzrost prawidłowo przewożonych dzieci w grupie najstarszych. Taki wzrost zaobserwowano wśród dzieci najstarszych po raz pierwszy. Można tutaj zaryzykować tezę, że w tej grupie wiekowej zaczynają znajdować się dzieci, które wychowywały się od początku swego życia w przekonaniu o konieczności stosowania zabezpieczeń. Są to również dzieci i ich rodzice, którzy zetknęli się z kampanią Klub Pancernika Klika w Fotelikach w poprzednich latach i którzy zostali skutecznie przekonani, że dzieci zawsze bez względu na rodzaj i długość podróży powinny jeździć w fotelikach, a w przyszłości w pasach.

Zaleca się dalsze monitorowanie stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem. W następnych latach należy prowadzić obserwacje z zewnątrz uwzględniając zwłaszcza różne rodzaje dróg i różny rodzaj terenu, a także wiek dzieci; pomoże to stwierdzić czy obecna tendencja przewożenia dzieci w samochodzie się utrzymuje, a tym samym czy ewentualne podejmowane działania w tym zakresie są skuteczne.